

SLUŽBA ZA REVIZIJU FINANSIRANJA POLITIČKIH STRANAKA

Na osnovu člana 10. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj: 95/12 i 41/16), člana 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj 96/13 i 89/16 i 5/22) i člana 18. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj 103/08 i 5/22), izdajem

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2020. GODINU I POSTIZBORNOG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA - LOKALNI IZBORI 2020. GODINE STRANKE DEMOKRATSKE AKCIJE

Broj: 03-07-6-671/21
Sarajevo, 03.11. 2022. godine

SADRŽAJ

MIŠLJENJE.....	3
1. UVOD.....	4
2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE.....	4
3. OPIS REVIZIJE	5
Predmet revizije	5
Cilj revizije.....	5
Obim revizije.....	5
4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE	5
5. NALAZI I PREPORUKE REVIZIJE	6
5.1 NALAZI.....	6
5.2. PREPORUKE.....	11

MIŠLJENJE

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka izvršila je reviziju finansijskih izvještaja Stranke demokratske akcije za 2020. godinu i to: godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu i finansijskog izvještaja za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Lokalnih izbora, održanih 2020. godine.

Rukovodstvo političke stranke je odgovorno za finansijske izvještaje, postupanje stranke u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka i člana 15.10 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, te uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola.

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje na osnovu revizije koju smo izvršili.

Reviziju smo izvršili u skladu sa revizijskim standardima. Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i izvršimo na način da prikupimo dovoljno dokaza koji nam, u razumnoj mjeri, pružaju garanciju da je stranka postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Revizija je na osnovu uzoraka ispitivala značajne transakcije koje potvrđuju iznose u finansijskim izvještajima, ocjenu računovodstvenih načela prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja i postupanje u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Smatramo da revizija koju smo izvršili pruža razumnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Revizijom finansijskih izvještaja za 2020. godinu, utvrđeno je da je Stranka demokratske akcije prekršila odredbe člana 4. stav (1), člana 5. stav (4), člana 6. stav (2), člana 8. stav (1), člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Prema našem mišljenju, osim navedenog, revidirani finansijski izvještaji ukazuju da je Stranka demokratske akcije u 2020. godini postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka i odredbama člana 15.10 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.

1. UVOD

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka (u daljem tekstu: Služba za reviziju) izvršila je reviziju godišnjeg finansijskog izvještaja Stranke demokratske akcije za 2020. godinu i finansijskog izvještaja za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Lokalnih izbora, održanih 2020. godine.

Revizija je preduzeta u skladu sa članom 10. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, članom 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i članom 2. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka. Zbog činjenice da se revizija obavlja provjerama na bazi uzorka i da postoje ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ne budu otkrivene.

Prema podacima iz korigovanog godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu, Stranka demokratske akcije se finansirala iz sljedećih izvora¹:

R/B	Izvori finansiranja	Iznos (KM)	Struktura (%)
1.	Članarina	81.124,70	2,12
2.	Prilozi fizičkih lica (3-a)	802.532,49	20,95
3.	Prilozi pravnih lica (3-b)	112.250,00	2,94
4.	Prihodi od imovine (3-c)	43.484,66	1,14
5.	Prihodi od dobiti preduzeća u vlasništvu političke stranke (3-d)	0,00	0,00
6.	Prihodi od poklona (3-e)	74.318,68	1,94
7.	Prihodi iz budžeta (3-f)	2.707.920,23	70,71
8.	Prihodi od propagande (3-g)	0,00	0,00
I	Ukupni prihodi (1-8)	3.821.630,76	99,80
II	Ostali prihodi i drugo	7.872,13	0,20
	Izvori finansiranja (I+II)	3.829.502,89	100,00

U korigovanom godišnjem finansijskom izvještaju stranka je iskazala rashode u ukupnom iznosu od 3.836.537,29 KM².

2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE

Naziv političke stranke je Stranka demokratske akcije. Skraćeni naziv stranke je SDA.

Stranka demokratske akcije je Rješenjem broj: R-I-7/90 od 13.06.1990. godine upisana u registar Višeg suda u Sarajevu, a potom u registar poslovnih subjekata kod Općinskog suda u Sarajevu, gdje se vodi pod brojem: 065-0-RegZ-16-0003353.

Sjedište političke stranke je u Sarajevu, Mehmeda Spahe 14.

Lice ovlašteno za zastupanje stranke je Bakir Izetbegović, predsjednik stranke.

Lice ovlašteno za podnošenje finansijskih izvještaja za 2020. godinu je Muamera Mulić.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu, organizacionu strukturu Stranke demokratske akcije čine:

¹ Podaci su preuzeti iz korigovanog finansijskog izvještaja, čije korekcije je politička stranka izvršila nakon izdatog preliminarnog izvještaja revizije, te isti Centralnoj izbornoj komisiji BiH dostavila 17.08.2022. godine

² Podaci o troškovima su preuzeti iz korigovanog finansijskog izvještaja

- Centrala SDA,
- 9 kantonalnih odbora,
- 6 regionalnih odbora,
- Gradski odbor Mostar,
- 115 općinskih/opštinskih odbora i
- Organizacioni odbor SDA u Brčko distriktu BiH.

3. OPIS REVIZIJE

Predmet revizije je godišnji finansijski izvještaj za 2020. godinu i finansijski izvještaj za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Lokalnih izbora, održanih 2020. godine i to sljedećih organizacionih dijelova političke stranke:

- Centrale Stranke demokratske akcije,
- Kantonalnog odbora Stranke demokratske akcije Sarajevo,
- Gradskog odbora Stranke demokratske akcije Mostar i
- Općinskog odbora Stranke demokratske akcije Novi Grad Sarajevo.

Cilj revizije je da se na osnovu provedenih revizijskih procedura pribave revizijski dokazi, koji će revizoru omogućiti da izrazi mišljenje o tome da li je Stranka demokratske akcije u izvještajnom periodu postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka i odredbama člana 15.10 Izbornog zakona BiH.

Obim revizije finansijskih izvještaja Stranke demokratske akcije obuhvata kontrolu finansijske dokumentacije i provođenje analitičkih procedura radi utvrđivanja usklađenosti podataka koje je stranka iskazala u finansijskom izvještaju sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, odnosno usklađenosti izvora finansiranja i načina trošenja sredstava, sa posebnim naglaskom na priloge fizičkih i pravnih lica, prihode iz budžeta, prihode od imovine i troškove izborne kampanje.

4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE

Služba za reviziju obavila je reviziju i pregled finansijskih izvještaja Stranke demokratske akcije u periodu od 2004. do 2019. godine, nakon čega su izdati izvještaji o reviziji, odnosno izvještaji o pregledu sa nalazima revizije, mišljenjem revizora i preporukama stranci.

Nakon izvršenog pregleda godišnjeg finansijskog izvještaja za 2019. godinu, Služba za reviziju je izdala Izvještaj revizije sa mišljenjem revizora, nalazima revizije i preporukama stranci: da finansijska sredstva osigurana za finansiranje političke stranke koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom, da vodi evidenciju o priložima, bez obzira na koji način ih ostvaruje, da ne prima priloge iznad zakonom propisanog limita, da dobrovoljne priloge u novcu uplaćuje na transakcijski račun Centrale stranke, da vodi poslovne knjige u skladu sa računovodstvenim propisima, odnosno da vodi tačne evidencije o svojim prihodima, rashodima i obavezama, da obrati pažnju na ispravnost i vjerodostojnost knjigovodstvenih isprava i da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji BiH popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.

Nerealizovane preporuke:

Na osnovu uočenih nedostataka u godišnjem finansijskom izvještaju za 2020. godinu, utvrđeno je da Stranka demokratske akcije nije ispoštovala preporuke revizije.

5. NALAZI I PREPORUKE REVIZIJE

5.1 NALAZI

a) Revizijom godišnjeg finansijskog izvještaja utvrđeno je da je Stranka demokratske akcije prekršila odredbe člana 4. stav (1)³ Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Stranka demokratske akcije je dostavila finansijski plan utroška sredstava za 2020. godinu, od 31.01.2020. godine, kojim je predvidjela ukupne troškove u iznosu od 4.250.500,00 KM, a potom Rebalans finansijskog plana za 2020. godinu od 30.06.2020. godine, kojim je predvidjela troškove u iznosu od 4.030.500,00 KM.

Finansijski plan za 2020. godinu, kao i njegov rebalans od 30.06.2020. godine, nije sačinjen na način da obezbijedi potpunu transparentnost utroška sredstva. Za troškove, koje je planirala u iznosu od 415.000,00 KM, stranka je navela „ostali“ (ostali materijal, ostale usluge, ostale naknade uposlenim). Navedenu činjenicu politička stranka je potvrdila u svom očitovanju na preliminarni izvještaj revizije. Ugovore o djelu, u iznosu od 350.000,00 KM, stranka je, takođe planirala kao ostale rashode.

Finansijski plan, odnosno program utroška sredstava treba biti sačinjen na način da se osigura potpuna transparentnost planiranog trošenja sredstava. Ta činjenica političkoj stranci isključuje mogućnost da troškove klasifikuje kao ostale, kako planirane, tako i ostvarene troškove.

Svaki trošak koji ostvari politička stranka i iskaže ga u poslovnim knjigama i finansijskom izvještaju mora biti uporediv sa planiranim troškom.

Uvidom u godišnji finansijski izvještaj stranke utvrđeno je da je stranka u 2020. godini ostvarila ukupne rashode u iznosu od 3.836.537,29 KM.

Analizom strukture ostvarenih troškova, utvrđeno je da je Stranka demokratske akcije sredstva u iznosu od 221.858,46 KM utrošila mimo Rebalansa finansijskog plana rashoda, odnosno programa utroška sredstava za 2020. godinu.

- (1) Rebalansom finansijskog plana za 2020. godinu stranka nije predvidjela troškove, koje je ostvarila u ukupnom iznosu od 183.819,39 KM, kako slijedi: troškove platnog prometa u iznosu od 38.584,26 KM, troškove iz prethodnih godina u iznosu od 33.111,31 KM, ostale troškove u iznosu od 13.252,35 KM, troškove sitnog inventara i auto guma u iznosu od 26.787,29 KM, troškove obezbjeđenja u iznosu od 5.999,99 KM, troškove grijanja u iznosu od 7.133,40 KM, troškove ulaganja u tuđa sredstva u iznosu od 3.569,75 KM, troškove održavanja opreme u iznosu od 3.177,56 KM, troškove knjigovodstvenih usluga u iznosu od 9.135,60 KM, troškove premije osiguranja imovine u iznosu od 1.735,52 KM, troškove advokatskih usluga u iznosu od 35.971,11 KM, troškove zdravstvenih usluga u iznosu od 354,20 KM, troškove stručnih publikacija, časopisa i novina u iznosu od 2.018,00 KM, troškove zakupa vozila u iznosu od 2.315,05 KM i troškove obrazovanja i seminara u iznosu od 674,00 KM.
- (2) Stranka je dio troškova ostvarila u iznosima koji su za 38.039,07 KM veći od planiranih.
 - Stranka je troškove zakupa poslovnih prostora i ostalih zakupnina planirala u iznosu od 115.000,00 KM, a iste je ostvarila u iznosu od 142.446,06 KM, čime je za 27.446,06 KM prekoračila planirani iznos.
 - Rebalansom Finansijskog plana za 2020. godinu, stranka je planirala troškove komunalnih usluga u iznosu od 55.000,00 KM, a iste je ostvarila u iznosu od 57.596,64 KM, što je za 2.596,64 KM više od planiranog iznosa.
 - Stranka je troškove kancelarijskog materijala planirala u iznosu od 36.000,00 KM, a iste je ostvarila u iznosu od 41.135,98 KM, što je za 5.135,98 KM više od planiranog iznosa.

³ U skladu sa odredbom iz člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, stranka finansijska sredstva iz člana 3. stav (1) ovog Zakona može koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom.

- Stranka demokratske akcije je u godišnjem finansijskom izvještaju je planirala troškove električne energije u iznosu od 48.000,00 KM, a iste je ostvarila u iznosu od 50.860,39 KM, što je za 2.860,39 KM više od planiranog iznosa.

Na osnovu svega prethodno navedenog, utvrđeno da je Stranka demokratske akcije prekršila odredbe člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

b) Stranka demokratske akcije prekršila je odredbe člana 5. stav (4)⁴ i člana 8. stav (1) tačka e) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Stranka demokratske akcije nije u poslovnim knjigama i godišnjem finansijskom izvještaju uspostavila evidenciju o nenovčanoj donaciji koju je ostvarila oglašavanjem njenog kandidata na društvenoj mreži prije službenog početka izborne kampanje.

Uvidom u Odluku Centralne izborne komisije BiH, broj: 05-1-07-5-989/20 od 29.09.2020. godine, utvrđeno je da je Nagib Mujkić, kandidat ove političke stranke za načelnika Općine Zavidovići na svom „Facebook“ profilu vodio plaćenu izbornu kampanju prije službenog početka izborne kampanje.

Navedenu donaciju politička stranka, osim što nije evidentirala u poslovnim knjigama, nije prijavila u godišnjem i postizbornom finansijskom izvještaju, čime je prekršila odredbe člana 5. stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

c) Stranka demokratske akcije prekršila je odredbe člana 6. stav (2)⁵ Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Revizijom godišnjeg finansijskog izvještaja, utvrđeno je da stranka, priloge od fizičkih lica u iznosu od 538.451,58 KM i priloge pravnih lica u iznosu od 64.250,00 KM nije uplaćivala na transakcijski račun Centrale stranke, čime je prekršila odredbe člana 6. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

U skladu sa odredbama člana 6. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka, dobrovoljni prilozi u novcu uplaćuju se na transakcijski račun centrale političke stranke.

d) Stranka demokratske akcije je prekršila odredbe člana 8. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Politička stranka je uz očitovanje na nalaze revizije iz preliminarog revizijskog izvještaja, da nije prijavila donacije koje je ostvarila tako što se oglašavala prije službenog početka izborne kampanje na nekoliko lokacija u Srebreniku, postavljenjem stranačkih bilborda sa natpisom „Temelj države - 30 godina Stranke demokratske akcije – Garant opstojnosti“, dostavila akt Gradskog odbora Stranke demokratske akcije Srebrenik u kome je navela da su bilbordi postavljeni u svrhu obilježavanja godišnjice osnivanja političke stranke. U istom aktu je navedeno da prostor na kome su se nalazili plakati nije plaćen, odnosno besplatno je ustupljen političkoj stranci na korištenje. U korigovanom finansijskom izvještaju Stranka demokratske akcije je, u skladu sa navedenim, prijavila nenovčanu donaciju Grada Srebrenika u iznosu od 840,00 KM.

Kako je, u skladu sa odredbama iz člana 8. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, organima uprave BiH, entiteta, kantona, Brčko distrikta BiH, te gradskim i općinskim organima je zabranjeno da finansiraju političke stranke, Stranka demokratske akcije je ostvarila zabranjenu donaciju Grada Srebrenika u iznosu od 840,00 KM.

⁴ Političke partije dužne su da vode evidenciju o prijemu članarina i dobrovoljnih priloga, te da izdaju potvrde o prijemu članarina i dobrovoljnih priloga.

⁵ Dobrovoljni prilozi u novcu uplaćuju se na transakcijski račun centrale političke stranke.

e) Politička stranka je prekršila odredbe člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka i odredbe člana 15.1 stav (1) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.

Revizijom godišnjeg finansijskog izvještaja i finansijskog izvještaja za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Lokalnih izbora, utvrđeno je da Stranka demokratske akcije nije vodila poslovne knjige u skladu sa računovodstvenim propisima, nije uspostavila potpune i tačne evidencije o prihodima, rashodima i obavezama, čime je prekršila odredbe člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka. Godišnji finansijski izvještaj nije popunila u skladu sa članom 12. stav (4) ovog Zakona i Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, broj: 96/13 i 89/16) - u daljnjem tekstu: Pravilnik.

- (1) Uvidom u Izvještaj o transakcijskim računima pravnog lica koji se vodi kod Centralne banke BiH utvrđeno je da stranka nije prijavila transakcijski račun, broj: 3387304820086168 kod UniCredit banke, koji je ugašen 14.12.2020. godine. Iako je u postupku revizije finansijskog izvještaja, a na osnovu potvrde UniCredit banke utvrđeno da putem ovog računa nije ostvaren promet tokom 2020. godine, stranka je bila obavezna račun prijaviti u finansijskom izvještaju, na obrascu 2. (pregled prometa svih transakcionih računa političke stranke), kako propisuje član 11. Pravilnika.
- (2) Politička stranka u obrascima 3-b (prilozi pravnih lica) nije navela sjedišta pravnih lica, čime je prekršila odredbe člana 15. Pravilnika. U skladu sa važećim propisima sjedište je sastavni dio naziva svakog pravnog lica.
- (3) U obrascu 3-f finansijskog izvještaja (prihodi iz budžeta) stranka nije iskazala tačne podatke o prihodima koje je ostvarila iz budžeta, čime je prekršila odredbe člana 19. Pravilnika.
 - Stranka demokratske akcije je u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala prihode iz budžeta Grada Bijeljina u iznosu od 20.796,88 KM. Uvidom u akt Grada Bijeljina, broj: 02/4-40-2-1555/21 od 07.12.2021. godine, utvrđeno je da je stranka tokom 2020. godine ostvarila prihode iz budžeta ovog grada u iznosu od 22.396,64 KM.
 - Stranka je u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala prihode iz budžeta Općine Odžak u iznosu od 7.260,00 KM. Uvidom u akt Općine Odžak, broj: 01-02-2891/21 od 06.12.2021. godine, utvrđeno je da je stranka tokom 2020. godine ostvarila prihode iz budžeta ove općine u iznosu od 7.590,00 KM.
- (4) U svojim poslovnim knjigama politička stranka nije uspostavila evidenciju o dijelu nenovčanih donacija i dijelu rashoda, čime je prekršila odredbe člana 11. i člana 12. Zakona o finansiranju političkih stranaka. U poslovnim knjigama nisu evidentirane nenovčane donacije, koje je politička stranka u korigovanom finansijskom izvještaju prijavila u iznosu od 32.523,44 KM. Ista je situacija i sa troškovima, odnosno u poslovnim knjigama nisu evidentirani troškovi u iznosu od 33.877,45 KM, u okviru kojih su troškovi oglašavanja političke stranke u iznosu od 32,523,44 KM.
- (5) Uvidom u finansijsku dokumentaciju političke stranke i knjigovodstvene isprave utvrđeni su nedostaci kod dijela računa dobavljača, koji su knjigovodstvene isprave o nastalim poslovnim događajima, dok je neke troškove stranka evidentirala na osnovu profakture, odnosno predračuna. U skladu sa računovodstvenim propisima, knjigovodstvena isprava mora biti potpuna, istinita, računski tačna i uredna, sačinjena tako da omogućava potpun uvid u vjerodostojnost dokumenta. Sadržaj knjigovodstvene isprave mora nedvojbeno i vjerodostojno pokazivati vrstu i obim nastale promjene (kupovina, količina, cijena, ukupan iznos), karakter poslovne promjene u knjigovodstveno-tehničkom smislu, tehnička obilježja i sl. Stranka demokratske akcije je dio troškova izborne propagande, reprezentacije i humanitarne pomoći u vidu paketa sa prehrambenim namirnicama platila i evidentirala na osnovu dokumenata koji ne predstavljaju ispravne i vjerodostojne knjigovodstvene isprave.

- Uvidom u račune pravnih lica „MGM“ d.o.o. Bugojno broj: 20-303-000374 od 24.11.2020. godine u iznosu od 2.017,65 KM i broj: 20-303-000372 od 18.11.2020. godine u iznosu od 3.504,90 KM, „Prevent Safety“ d.o.o. Goražde, broj: PF-PSF-20/003877 od 27.10.2020. godine u iznosu od 547,56 KM i broj: PF-PSF-20/003677 od 14.10.2020. godine u iznosu od 1.232,01 KM, „Studio Din“ d.o.o. Travnik, broj: 20-3000-000408 od 04.11.2020. godine u iznosu od 5.121,68 KM, Grafika „Mega Art“ d.o.o. Živinice, broj: 155/20 od 11.11.2020. godine u iznosu od 6.203,34 KM, „Grin“ d.o.o. Gračanica, broj: 005-0029/20 od 02.11.2020. godine u iznosu od 4.623,84 KM, „Face“ d.o.o. Sarajevo, broj: 2020-522 od 03.11.2020. godine u iznosu od 12.870,00 KM i „TV1“ d.o.o. Sarajevo, broj: 20-0100-000002 od 27.10.2020. godine u iznosu od 5.859,36 KM, utvrđeno je da pomenuti računi nisu potpisani od strane korisnika usluga. Faktura pravnog lica „Medijaagent“ d.o.o. Sarajevo broj: 037/20 od 12.11.2020. godine na iznos od 39.700,00 KM ne sadrži potpis ovlaštene osobe, niti popise pružaoca i korisnika usluge.
 - Račun pravnog lica Grand 99 d.o.o. Travnik, broj: 431/20 od 22.05.2020. godine na iznos od 8.144,01 KM i račun pravnog lica Bingo d.o.o. Tuzla, broj: 349-10626 od 20.05. 2020. godine na iznos od 12.684,00 KM, kojima su političkoj stranci fakturirani prehrambeni artikli, ne sadrže potpis ni osobe koja je izdala robu niti osobe koja je robu primila.
 - Troškove promotivnog materijala u iznosu od 877,50 KM stranka je evidentirala na osnovu potvrde narudžbe pravnog lica Avaz-roto press d.o.o. Sarajevo, narudžbe broj: 9873-2020 od 03.11.2020. godine, na iznos od 877,50 KM⁶.
 - Troškove ostalih usluga za izbore, u iznosu od 7.349,94 KM, politička stranka je evidentirana na osnovu predračuna obrtničke radnje Media MCM iz Sarajeva, broj: 02-12/2020 od 02.12. 2020. godine na iznos od 5.850,00 KM⁷.
- (6) Stranka u godišnjem finansijskom izvještaju je iskazala troškove takse za ovjeru učešća na Lokalnim izborima 2020. godine u iznosu od 19.300,00 KM. Po Odluci Centralne izborne komisije BiH, broj: 06-1-07-3-163/21 od 25.02.2021. godine, stranka je ostvarila pravo na povrat dijela uplaćenog novčanog iznosa takse za ovjeru učešća na Lokalnim izborima 2020. godine u iznosu od 15.700,00 KM, tako da su time troškovi takse iznosili 3.600,00 KM.
- (7) Stranka demokratske akcije u poslovnim knjigama nije uspostavila tačne evidencije o svojim obavezama, čime je prekršila računovodstvene propise. U finansijskom izvještaju, na obrascu 5 (*obaveze političke stranke*), obaveze nije prijavila u skladu sa odredbama člana 24. Pravilnika.
- Kod Gradskog odbora Stranke demokratske akcije Mostar stranka je u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala obaveze prema dobavljaču „Grad Mostar“ u iznosu od 117.224,08 KM. Uvidom u Izvod otvorenih stavki sa Gradom Mostarom na dan 31.12.2020. godine, i uvidom u akt Grada Mostar, broj: 02-19-9419/21 od 07.07.2021. godine, utvrđeno je da je Stranka demokratske akcije imala obavezu prema ovom dobavljaču u iznosu od 50.537,78 KM.
- Revizijom je utvrđeno da je politička stranka u poslovnim knjigama u periodu od 01.01.2009. do 31.12.2014. godine evidentirala troškove i obaveze prema Gradu Mostaru, po osnovu zakupnine u iznosima od 1.551,20 KM uvećanim za 263,70 KM po osnovu PDV, što je ukupno iznosilo 1.814,90 KM mjesečno.
- Uvidom u Aneks ugovora o zakupu poslovnih prostorija broj: 05/2-25-1360/09 od 14.04.2022. godine, koji su potpisali gradonačelnik Grada Mostara i Stranka demokratske akcije, utvrđeno je da je politička stranka bila obavezna svo vrijeme zakupnog odnosa plaćati samo mjesečni iznos PDV utvrđen u članu 4. stav (2) Ugovora o zakupu poslovnih prostorija broj: 05/2-25-1360/09 od 19.01.2009. godine. Ovim je zakupac, odnosno politička stranka bila oslobođen plaćanja osnovice zakupa od početka zakupnog odnosa do 31.05.2019. godine, odnosno do dana trajanja zakupnog

⁶ Politička stranka nije dostavila kopiju računa, iako je u svom aktu, broj: 06-021-171/22 od 16.08.2022. godine navela da isti dostavlja u prilogu akta.

⁷ Politička stranka nije dostavila kopiju računa, kao što je navela u svom aktu.

odnosa utvrđenog u Ugovoru o sporazumnom raskidu ugovora o zakupu poslovnih prostorija broj: 05/2-25-85452/19 od 27.05.2019. godine.

- Stranka je u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala svoje obaveze prema pravnom licu „Grijanje“ d.o.o. Zenica u iznosu od 16.783,81 KM, dok je uvidom u Izvod otvorenih stavki, utvrđeno da su obaveze iznosile 698,39 KM.
- Stranka demokratske akcije nije u poslovnim knjigama i godišnjem finansijskom izvještaju prijavila svoje obaveze za korišćenje poslovnog prostora prema Općini Stari Grad. Uvidom u akt Općine Stari Grad, broj: 04-45-4978/21 od 21.07.2021. godine, utvrđeno je da su obaveze stranke na dan 31.12.2020. godine prema Općini Stari Grad iznosile 361,34 KM.
- U poslovnim knjigama za 2020. godinu i obrascu 5 izvještaja, koji je podnijela Centralnoj izbornoj komisiji BiH, stranka je iskazala obaveze iz ranijeg perioda prema sljedećim dobavljačima: „TP marketi“ u iznosu od 51.586,88 KM, „Centrotrans“ u iznosu od 21.800,00 KM, „Mita“ Group u iznosu od 8.000,00 KM, „Bemust“ d.o.o. u iznosu od 37.573,36 KM, „Bosnia - hoteli i restorani“ u iznosu od 8.792,50 KM i „Valicon“ u iznosu od 6.435,00 KM. Stranka za pomenute dobavljače nije dostavila potvrđene, kojima bi bio potvrđen iznos njenih obaveza na dan 31.12.2020. godine.
- Politička stranka je na dan 31.12.2020. godine iskazala obavezu prema pravnom licu „Bemust“ d.o.o. Sarajevo, u iznosu od 37.573,36 KM, te navela da je ista nastala 2019. godine. Međutim, uvidom u finansijske izvještaje Stranke demokratske akcije iz ranijeg perioda, utvrđeno je da je stranka pomenutu obavezu prijavila i u izvještaju 2016. godine, sa datumom njenog nastanka 10.12.2016. godine. Protiv pravnog lica „Bemust“ d.o.o. Sarajevo pokrenut je stečajni postupak kod Općinskog suda u Sarajevu 20.10.2016. godine.
- Stranka demokratske akcije je na dan 31.12.2020. godine iskazala obavezu prema pravnom licu „TP marketi“ u iznosu od 51.586,88 KM, te navela da je ista nastala 2019. godine, iako je uvidom u finansijske izvještaje Stranke demokratske akcije iz ranijeg perioda, utvrđeno je da je stranka pomenutu obavezu, u istom iznosu iskazala i 2016. godine, sa datumom njenog nastanka 10.12.2016. godine.
- U godišnjem finansijskom izvještaju stranka je na dan 31.12.2020. godine iskazala svoje obaveze prema pravnom licu „Centrotrans“ u iznosu od 21.800,00 KM, navodeći da je nastala 2019. godine. Međutim, uvidom u finansijske izvještaje stranke iz ranijeg perioda, utvrđeno je da je ova obaveza nastala 2016. godine.
- Politička stranka je na dan 31.12.2020. godine iskazala obavezu prema pravnom licu „Bosnia - hoteli i restorani“ d.o.o. Sarajevo, u iznosu od 8.792,50 KM, kao obavezu nastalu 2019. godine. Uvidom u finansijske izvještaje iz ranijeg perioda, utvrđeno je da je Stranka demokratske akcije ovu obavezu prijavila u izvještaju za 2017. godine, sa datumom njenog nastanka 10.12.2017. godine.
- Stranka demokratske akcije je na dan 31.12.2020. godine iskazala obavezu prema pravnom licu „Valicon“ u iznosu od 6.435,00 KM, te navela da je ista nastala 10.12.2019. godine. Uvidom u ranije finansijske izvještaje, utvrđeno je da je stranka obavezu prema ovom pravnom licu, u istom iznosu prijavila i 2018. godine, sa datumom njenog nastanka 10.12.2018. godine.
- Obavezu prema Grad Mostaru politička stranka je prijavila u iznosu od 117.224,08 KM, te navela da je nastala 2020. godine. Revizijom je utvrđeno da su obaveze prema Gradu Mostaru nastale u ranijem periodu, te da je njihov iznos manji od navedenog, kao što je navedeno u prethodnom nalazu revizije.

- Revizijom godišnjeg finansijskog izvještaja, utvrđeno je da je Stranka demokratske akcije iskazala negativan saldo obaveza prema dobavljačima u iznosu od 15.172,68 KM, što nije u skladu sa računovodstvenim načelima. Navedeno potvrđuje i činjenicu da politička stranka nema potpune evidencije ni o svojim troškovima.
- (8) Bez kvalifikovanja mišljenja političkoj stranci se skreće pažnja da je izložena visokom riziku radi neizmirenih obaveza za porez i doprinose po osnovu plata i ugovora u djelu, koje su nastale u periodu prije izvještajne godine. Obaveze političke stranke po osnovu plaća na dan 31.12.2020. godine iznosile su 61.216,55 KM, dok su obaveze za porez i doprinose iznosile 550.875,67 KM. Obaveze po osnovu ugovora o djelu iznosile su 10.115,00 KM, a obaveze za porez i doprinose po osnovu ovih ugovora 141.683,31 KM. Iako je stranka dio poreznih obaveza izmirila nakon 31.12.2020. godine, njihov iznos je i dalje visok, što može uzrokovati dodatnim troškovima kamata i troškovima prinudne naplate od strane poreznih organa⁸.

Troškovi izborne kampanje

Prema odredbama člana 15.10 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, politička stranka za potrebe izborne kampanje ne smije potrošiti više od 0,30 odnosno 0,20 KM⁹ po biraču u svakom izbornom krugu, prema broju birača koje je objavila Centralna izborna komisija BiH. Prema podacima Centralne izborne komisije BiH, na osnovu broja birača, Stranka demokratske akcije je mogla potrošiti 1.284.178,20 KM, a za Lokalne izbore za Grad Mostar maksimalno dozvoljeni iznos za finansiranje troškova predizborne kampanje po osnovu učešća u koaliciji je iznosio 6.051,84 KM.

Politička stranka je u korigovanom godišnjem finansijskom izvještaju za 2020. godinu, koji je podnijela Centralnoj izbornoj komisiji BiH, iskazala troškove izborne kampanje u iznosu od 891.631,87 KM.

5.2. PREPORUKE

Preporučuje se Stranci demokratske akcije da se pridržava odredaba Zakona o finansiranju političkih stranaka, a posebno na osnovu uočenih nedostataka se preporučuje:

- ***da program utroška sredstava donosi na način da se obezbijedi potpuna transparentnost troškova i da sredstva koristi u skladu sa programom utroška sredstava isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih programom i statutom političke stranke,***
- ***da vodi evidenciju o priložima, bez obzira na koji način ih ostvaruje,***
- ***da dobrovoljne priloge u novcu uplaćuje na transakcijski račun Centrale stranke,***
- ***da vodi poslovne knjige u skladu sa računovodstvenim propisima, odnosno da uspostavi potpune evidencije o svojim prihodima, rashodima i obavezama,***
- ***da obrati pažnju na ispravnost i vjerodostojnost knjigovodstvenih isprava,***
- ***da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji BiH popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka,***

⁸ Uvidom u rješenje Porezne uprave FBiH Kantonalni porezni ured Sarajevo o pokretanju postupka prinudne naplate broj: 13-9-01-12-25-699-1/22 DH od 02.03.2022. godine utvrđeno je da su inspekcijskim nadzrom nad isplatama plata u periodu od 01.01.2018. do 31.12.2020. godine kod GO Mostar na porezne obaveze u iznosu od 29.529,31 KM obračunate kamate u iznosu od 10.350,89 KM i troškovi prinudne naplate u iznosu od 1.994,01 KM.

⁹ Član 15.10 stav 2. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine propisuje da se maksimalno dozvoljeni iznos za finansiranje izborne kampanje izračunava tako što se broj glasača u svim izbornim jedinicama u kojima politički subjekt ima kandidatsku listu ili kandidata pomnoži sa: 30 feninga za načelnika opštine odnosno gradonačelnika i za članove skupštine opštine, članove Narodne skupštine RS i Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH, članove Parlamentarne skupštine BiH, člana Predsjedništva BiH, i predsjednika i potpredsjednike RS, odnosno 20 feninga za izbore za članove kantonalnih skupština.

KOMENTAR:

Stranka demokratske akcije se očitovala na Preliminarni izvještaj o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu i postizbornog finansijskog izvještaja - Lokalni izbori 2020. godine, aktom broj: 06-021-171/22 od 16.08.2022. godine. Uz očitovanje na nalaze revizije iz preliminarnog revizijskog izvještaja stranka je dostavila i dokaze o otklonjenim nedostacima u finansijskom izvještaju, u skladu sa odredbama člana 14. stav (3) Zakona o finansiraju političkih stranaka. Prijavila je nenovčane donacije u iznosu od 32.523,44 KM i troškove u istom iznosu, za oglašavanja političke stranke za Lokalne izbore 2020. godine. Stranka je izvršila povrat zabranjenih novčanih donacija, u iznosu od 3.000,00 KM, te pravnom licu koje je imalo sklopljen ugovor sa vladom, platila uslugu u iznosu od 200,00 KM.

Politička stranka je dostavila kopije računa dobavljača na osnovu kojih je evidentirala troškove u ukupnom iznosu od 33.375,96 KM, a za koje je tokom revizije predočila samo predračune. Služba za reviziju je uvažila navedeno i u skladu s time korigovala nalaze revizije iz preliminarnog revizijskog izvještaja.

Pored navedenog politička stranka je dostavila izvode sa transakcijskih računa organizacionih dijelova, koji nisu bili predmetom revizije, na kojima su evidentirane uplate sredstava iz budžeta u 2020. godini, a iste se odnose na ranije godine, što je Služba za reviziju uvažila i korigovala prethodne nalaze.

Služba za reviziju je uvažila i druge argumentovane primjedbe stranke, pa je u skladu sa istima korigovala nalaze revizije iz Preliminarnog izvještaja o reviziji.

Pomoćnik revizora

Mr.sc. Goran Cicović

Šef Službe za reviziju, revizor

Mr.sc. Hasida Gušić